

Nr 193.

Av herr Fehr m. fl., om ändrade bestämmelser rörande tillstånd till elektrisk starkströmsanläggning, erforderlig för elektrisk järn- eller spårväg.

Gällande lag om expropriation av den 12 maj 1917 vilar på den grundsatsen, att Kungl. Maj:t skall äga avgöra sådana konflikter mellan olika intressen, som uppstå därigenom, att för vissa allmänna intressens tillgodoseende fastighet, som tillhör annan än kronan, behöver tagas i anspråk. Avvägandet av ägarens intresse att få behålla fastigheten mot expropriationssökandens intresse att förvärva tillgång till fastigheten vilar sålunda i Kungl. Maj:ts hand.

Emellertid råder i ett särskilt hänseende en inskränkning i denna princip därigenom, att giltighet framför expropriationslagen alltjämt tillkommer en äldre lag av speciell natur, nämligen lagen den 27 juni 1902, innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar. Det ansågs icke nödigt att inarbeta denna lag i den allmänna expropriationslagen, vilken därför äger tillämpning allenast å elektriska svagströmsledning, medan 1902 års lag alltjämt har gällande kraft beträffande starkströmsledning.

Enligt sin ordalydelse gäller 1902 års lag anläggningar för "någon ords betydelse med belysning eller drivkraft eller för dylikt ändamål eller för beredande av drivkraft åt sådan industriell anläggning, som finnes vara av större betydelse för det allmänna". Trots dessa ordalag torde lagen vara tillämplig även på sådan elektrisk anläggning, som avser att bereda drivkraft åt elektrisk spårväg eller järnväg. Om sålunda för ett trafikbehov ifrågasättes en elektrisk spårväg, blir avgörandet beroende av en tillämpning av 1902 års lag, men om för samma ändamål en med ånga eller motorkraft driven järnväg erfordras, faller ärendet i sin helhet under 1917 års lag.

Detta medför i de båda fallen en viss olikhet med avseende på möjligheten för trafikintresset att kunna tvinga sig fram mot markägarnas vilja. Enligt 1902 års lag är nämligen menighet icke pliktig att inom område, för vilket byggnadsstadgan för rikets städer äger tillämpning, eller inom fastställt hamnområde avstå eller ens upplåta gata, torg, allmän plats eller vattendrag. Den allmänna expropriationslagen däremot känner ingen fullt motsvarande inskränkning, i det den i fråga om elektriska svagströmsledning blott stadgar, att beträffande sådan allmän plats, som nyss nämnts, expropriation icke må avse egendomens avstående; däremot må för sådant ändamål upplåtelse av nyttjanderätt verkställas

expropriationsvis. Frågan, huruvida en elektrisk spårväg må framföras inom stad och liknande samhällen, är sålunda beroende av stadens godtycke; Kungl. Maj:t äger icke här avväga bärkraften av stadens inre trafikintresse mot exempelvis ett förstadssamhälles behov av infartsled till plats inom staden.

Det är självfallet att vid en prövning av ansökan om koncession att inom stads planlagda område framdraga elektrisk järn- eller spårväg, stadens allmänna trafikbehov alltid måste vinna starkt beaktande och att det ifrågavarande förortsintresset måste vara synnerligen starkt för att kunna tillerkännas företräde. En begränsning av samma art, som gäller beträffande svagströmsledningar, torde alltså vara väl på sin plats. Men lämpligt vore enligt vår mening, att även frågan om koncession för den för elektrisk järn- eller spårväg erforderliga starkströmsledningen underkastades de bestämmelser, som enligt 1917 års expropriationslag gälla för järnväg eller spårväg för allmän trafik och att sålunda avvägandet jämväl av dessa intressen kunde underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Med anledning härav föreslå vi, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa,

att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета förslag till sådan ändring av gällande lag, som må anses nödig, för att frågan om tillstånd till elektrisk starkströmsanläggning, erforderlig för elektrisk järn- eller spårväg, bliver underkastad de regler, som gälla i lagen den 12 maj 1917 om expropriation, samt för riksdagen framlägga det förslag, som utredningen må föranleda.

Stockholm den 21 januari 1926.

Martin Fehr.

Th. Borell.

E. Thulin.

G. H. von Koch.